

Advies Archeologische Monumentenzorg 2025 – nr. 3

Beoordeling van een archeologisch rapport

Bevoegd gezag: Gemeente Deurne
Postbus 3
5750 AA Geldrop

Datum: 14-01-2025

Project: *Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven Groene Heerlijkheid Deurne (Antea Group Archeologie 2024/482), auteur C.I. Nater (datum 19-11-2024)*

Van: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Wal 28, Postbus 8035, 5601KA Eindhoven
Dhr. drs. Jesper de Raad
E-mail: J.deRaad@odzob.nl
Tel. 06 40710267

Inleiding

In opdracht van AM B.V. heeft Antea Group in oktober 2024 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het plangebied de Groene Heerlijkheid te Deurne. In de huidige fase heeft het plangebied een oppervlakte van circa 7.900 m². De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herontwikkeling naar een nieuwe woonwijk, met daarin huizen, bergingen, parkeerplaatsen, infrastructuur (waaronder wegen) en waterberging.

Volgens het uitgevoerde archeologische vooronderzoek in juni 2022¹ blijkt dat het plangebied in beginsel een hoge verwachting heeft op het aantreffen van archeologische resten uit het Paleolithicum tot en met de Middeleeuwen en een middelhoge verwachting op resten uit de Nieuwe Tijd. Daarnaast is op basis van het bureauonderzoek (hoogst)waarschijnlijk sprake van een gedeeltelijk ongeroerde bodem.

De gemeente Deurne heeft daar waar ongeroerde bodems worden verwacht besloten een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren. Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij dient de aan- of afwezigheid van archeologische waarden vastgesteld te worden. Indien delen van een vindplaats worden aangetroffen dient de inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, datering, karakter, omvang, gaafheid, conservering) van de vindplaats bepaald te worden.

Samenvatting van het rapport

Onderzoekskader RO: omgevingsplan. Grootte plangebied: 7.900 m ² Onderzoekperiode: Oktober 2024 (veldwerk) Opdrachtgever: AM B.V. Opdrachtnemer: Antea Group

¹ Vanderhoeven, T., T. Bazuin-Zwart en J. de Moor, 2022. *De Groene Heerlijkheid Deurne, gemeente Deurne. Een archeologisch bureauonderzoek (BO)*. EARTH Integrated Archaeology, Amersfoort.

Het onderzoek is conform het Programma van Eisen (PvE) uitgevoerd.² Het onderzoek is gestart met het graven van vier kijkgaten van 1 bij 1 meter, om te beoordelen of de bodemopbouw wel of niet intact was. Uit de aanleg van de kijkgaten is gebleken dat de bodemopbouw in de noordwestelijke hoek van het plangebied, volledig verstoord is. Rond die locatie is daarom geen nader onderzoek uitgevoerd. In de overige werkputten was de bodemopbouw wel grotendeels intact. Op basis van de aangelegde kijkgaten is in overleg met het bevoegd gezag één van de twee proefsleuven in deelgebied 1 komen te vervallen. Van de twee overgebleven proefsleuven is er één aangelegd in deelgebied 1 en één in deelgebied 2. De proefsleuven in deelgebied 1 zijn vanwege omstandigheden ter plaatse in twee delen aangelegd en de tweede proefsleuf in deelgebied 2 had de geplande omvang van 50 x 4 meter.

In de twee aangelegde proefsleuven was de bodemopbouw grotendeels intact. De oude bouwvoor lijkt afgetopt, maar is nog duidelijk herkenbaar aanwezig in het profiel. Direct daaronder is een menglaag herkenbaar, die geïnterpreteerd is als een gebroken B-horizont. De gebroken B-horizont is herkenbaar aan een gemêleerd patroon: de opeenvolgende lagen zijn met een spade omgeschept, waardoor een gevlekt patroon is ontstaan. Onder deze menglaag is de C-horizont aanwezig. Lokaal kan deze met het breken van de B-horizont zijn aangetast, maar lijkt over het algemeen grotendeels intact te zijn.

In totaal zijn er zestien antropogene sporen aangetroffen. De vindplaats bestaat uit een aantal kuilen, paalkuilen, één greppel en enkele plantenbedden/moesbedden. De sporen lijken uit verschillende perioden te dateren, maar dit kan niet worden bevestigd vanwege het ontbreken van vondstmateriaal. Ook kan er tussen de sporen geen onderlinge samenhang worden vastgesteld. De greppel en de plantenbedden wijzen op een agrarisch gebruik van het land. De paalkuilen kunnen mogelijk op bewoning duiden, maar er is te weinig aangetroffen om hier met enige zekerheid uitspraken over te kunnen doen. De paalkuilen kunnen ook met landinrichting te maken hebben gehad.

Uit het onderzoek is gebleken dat er binnen het plangebied aanzienlijke recente verstoringen aanwezig zijn, maar ook dat er nog voldoende intact is om archeologische resten aan te kunnen treffen. Onder een recente en een oudere bouwvoor werd een ontginningslaag aangetroffen, met daaronder de C-horizont. Daarnaast is er een beperkte hoeveelheid archeologische sporen gevonden, die voornamelijk gerelateerd lijken te zijn aan landinrichting en agrarisch landgebruik. Van de meeste sporen is alleen de onderkant nog intact gebleken. Waarschijnlijk dateren de sporen uit verschillende periodes, maar vanwege het ontbreken van vondstmateriaal kan hierover niet met zekerheid een uitspraak worden gedaan. De vindplaats is beoordeeld als niet behoudenswaardig.

Antea Group adviseert om het plangebied vrij te geven ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden.

Beoordeling

Het rapport is conform de Kwaliteitsnorm van de Nederlandse Archeologie opgesteld en het Programma van Eisen uitgevoerd. In overleg met het bevoegd gezag zijn enkele wijzigingen ten opzichte van het voorgenomen proefsleuvenplan besproken en doorgevoerd.

In het plangebied is één niet behoudenswaardige vindplaats gewaardeerd. Wij kunnen ons vinden in de waardering van de vindplaats, wij adviseren het plangebied vrij te geven ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden én de dubbelbestemming archeologie voor het plangebied te laten vervallen.

Verder hebben we enkele opmerkingen die we graag verwerkt zien in een aangepaste (definitieve) rapportage:

3.2 Onderzoeksopzet, pagina 10

- Hoeveel vierkante meter en % proefsleuven ten opzichte van het plangebied is er uiteindelijk aangelegd? En is hierbij de grens van 7,5% gehaald? Zo niet is deze afwijking van het PvE besproken met het bevoegd gezag?

4.1 Bodemopbouw

- Geef hier ook de diepteligging van de aangelegde vlakken aan en wat de dikte van de bouwvoor is.

² Modderkolk, M.W.J. en K. Tejero Y Cedillo, 2024. *Programma van Eisen. Haspelweg te Deurne. De Groene Heerlijkheid te Deurne, gemeente Deurne*. Antea Group, Oosterhout.

5.4 (Selectie)advies, pagina 21

- Graag een advieskaart opnemen waarbij duidelijk is aangegeven welk gedeelte wordt vrijgegeven en welk gedeelte nog onderzocht dient te worden (gebruik hiervoor afbeelding 3).
- Graag in de kaartbijlage van het totale overzicht met putten het gehele plangebied afbeelden en niet deels zoals nu is gedaan.
- Verder graag ook de vlakfoto's van de proefsleuven opnemen in het rapport.

Selectieadvies

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is een niet behoudenswaardige vindplaats aangetroffen. De aangetroffen archeologische sporen lijken voornamelijk gerelateerd te zijn aan landinrichting en agrarisch landgebruik. Waarschijnlijk dateren de sporen uit verschillende periodes, maar vanwege het ontbreken van vondstmateriaal kan hierover niet met zekerheid een uitspraak worden gedaan. Voor het plangebied wordt geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk geacht. Het plangebied kan worden vrijgegeven.

Omdat de aanwezigheid van archeologische resten nooit geheel kan worden uitgesloten op basis van het uitgevoerde onderzoek, blijft de meldingsplicht ten aanzien van archeologische vondsten conform de Erfgoedwet gelden. Dit betekent dat, indien er tijdens toekomstige grondwerkzaamheden toch onverwacht archeologische vondsten worden aangetroffen, men dit zo spoedig mogelijk bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de gemeente Deurne dient te melden (Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.11).